

TOPTECHNIEK IN BEDRIJF IN REGIO DRECHTSTEDEN EN GORINCHEM E.O.

DATUM: 19 MEI 2015

VERSIE: 1.0

ACHTERGROND

Toptechniek in Bedrijf Drechtsteden-Gorinchem richt zich op ondersteuning van een aantal projecten en activiteiten rondom doorlopende leerlijnen die deels voor de start van TIB van start waren gegaan. Om deze doorlopende leerlijnen te faciliteren en flankeren, is in de regio ingezet op drie lijnen:

- Professionalisering van docenten
- Samenwerking onderwijs en bedrijfsleven
- Techniekpromotie

Door te investeren in deze drie lijnen willen de samenwerkende partijen zorg dragen voor een stevig randvoorwaardelijk fundament voor aansprekende doorlopende leerlijnen voor jongeren in de regio.

SAMENWERKING IN DE REGIO

Voorafgaand aan het TiB-programma was er in de regio al sprake van samenwerking tussen partijen. Zo kende de regio Drechtsteden al een Masterplan Beroepsonderwijs waarbij alle VMBO en MBO instellingen betrokken waren en was er ook sprake van samenwerking tussen partijen in en rondom Gorinchem in het GBO (Gorinchems Bestuurlijk Overleg). De gemeentelijke overheid heeft een belangrijke, initiërende rol in de totstandkoming van deze samenwerkingsverbanden gespeeld. Dat betekent dat er al sprake was van een infrastructuur en (bestuurlijke) bereidheid tot samenwerking. Toptechniek in Bedrijf is aangegrepen om een aantal processen en activiteiten aan te jagen en te synchroniseren. Het gaat daarbij met name om:

- Het betrekken van het bedrijfsleven bij het technisch (voorbereidend) beroepsonderwijs;
- Het aan elkaar verbinden van bestaande samenwerkingsverbanden en netwerken;
- Docentenprofessionalisering;
- Regionale Techniek Agenda

Sinds 2014 zijn de ontwikkelingen binnen het Tib programma door het Masterplan Drechtsteden als leidraad beschouwd voor de regionale inspanningen op het gebied van het vergroten van de instroom van leerlingen in het technisch (beroeps)onderwijs. De projectorganisatie bestaat uit een Stuurgroep met vertegenwoordigers uit het scholenveld, overheid en bedrijfsleven. Een centrale projectleider coördineert de inspanningen en schakelt tussen bestuur en drie uitvoerende werkgroepen, die verantwoordelijk zijn voor het uitvoeren van de activiteiten rondom het professionaliseren van docenten, samenwerking onderwijs en bedrijfsleven en techniekpromotie.

Gaandeweg is de bereidheid om samen te werken onder scholen aanzienlijk gegroeid. Het betreft een complexe regio met scholen met verschillende denominaties waarvoor bovenschoolse, generieke samenwerking geen vanzelfsprekendheid was. Op dit vlak is dus winst geboekt en sprake van een kentering. De doorlopende leerlijnen waren op sommige onderdelen en voor sommige opleidingen al in ontwikkeling voor de start van Tib maar de regio heeft de ambitie om haar investeringen in deze modaliteiten te verbreden en te continueren na het aflopen van het formele Toptechniek in Bedrijf programma. Daarbij dient te worden opgemerkt dat er in de regio verschillende projecten lopen op het gebied van doorlopende leerlijnen,

samenwerking tussen instellingen en techniekpromotie, die onderling nauw met elkaar verbonden zijn. Het is daarmee lastig om een scherp onderscheid te maken tussen Tib en andere initiatieven, voor de samenwerkende partijen geldt dat alle inspanningen gericht zijn op dezelfde ambities en doelstellingen: meer instroom in de techniek en een betere match tussen onderwijs en het regionale bedrijfsleven. Vanuit TIB wordt dan ook een digitaal platform ontwikkeld waarin voor de specifieke doelgroepen leerlingen en hun ouders, docenten en managers en de bedrijven alle relevante informatie over techniekonderwijs is terug te vinden en waar partijen elkaar weten te vinden.

MACRODOELMATIGHEID

Al voor de start van Toptechniek in Bedrijf is er sprake geweest van uitwisseling van opleidingen en intensieve samenwerking tussen onderwijsinstellingen wat geresulteerd heeft in bijvoorbeeld het samen gaan van VO techniek onderwijs in Dordrecht en samengaan van VO en MBO in Lokale Opleidings Centra. Vanuit Tib is de focus echter gelegd op goede aansluiting tussen het onderwijsaanbod en de regionale arbeidsmarktvrage. Vanuit deze focus is gekozen voor de voornoemde programmalijnen, waarvan samenwerking met het bedrijfsleven de meest relevante is voor macrodoelmatigheid. De stuurgroep heeft 9 thema's geformuleerd (waarbij het bedrijfsleven in de *lead* is geweest) met arbeidsmarktrelevantie. Deze thema's zijn centraal gesteld in de aanpak in de regio en worden als kapstok gebruikt voor alle projecten en samenwerkingsverbanden. Betrokkenheid van het bedrijfsleven krijgt met name gestalte door bedrijven concrete en aansprekende praktijkopdrachten te laten formuleren. Dat is geen eenvoudige opgave door de economische omstandigheden en het karakter van de maritieme industrie, veelal MKB, die een centrale rol in het regionale bedrijfsleven speelt.

DOORLOPENDE LEERLIJNEN

Zoals eerder opgemerkt valt het inrichten en uitrollen van doorlopende leerlijnen buiten de formele scope van de activiteiten van het Toptechniek in Bedrijf programma en zijn de inspanningen in de regio gericht op het stimuleren en bestendigen van deze projecten. Dat neemt niet weg dat er aansprekende resultaten zijn geboekt met het gezamenlijk ontwikkelen van doorlopende leerlijnen:

- Versnelde 9-jarige route VMHBO Talent Ontwikkeling TechniekDoorlopende leerlijnen in de verbrandingsmotoren (VMT) en de bouw.

In 2015 wordt ingezet op verbinding tussen de verschillende initiatieven rond de doorlopende leerlijnen en het Toptechniek in Bedrijf programma.

BETROKKENHEID BEDRIJFSLEVEN

Een van de kernthema's van Toptechniek in Bedrijf in de regio Drechtsteden en Gorinchem e.o. was het versterken en bestendigen van samenwerking met het regionale bedrijfsleven. Structurele betrokkenheid van het bedrijfsleven ontbrak nog op de drie thema's van TIB in de al ontstane samenwerkingsverbanden in de regio.

Doel van de inzet op deze lijn was om technologische ontwikkeling in het bedrijfsleven effectief te vertalen naar het onderwijs om op die manier het onderwijs actueel en relevant te houden. Anderzijds biedt

samenwerking bedrijven de mogelijkheid om te investeren in hun toekomstige werknemers. Het punt aan de horizon is een levend netwerk waarin scholen en bedrijven samen optrekken.

Het bedrijfsleven is met name aangehaakt op de inrichting van de doorlopende leerlijnen. Met name het laten opstellen van aansprekende praktijkopdrachten door bedrijven zelf is daar een belangrijke component van. Verwacht wordt dat aan het einde van het jaar in totaal ca. 50 bedrijfsopdrachten 'binnen zijn', wat een mooie opbrengst is. Het is in de praktijk lastig om praktijkopdrachten op het gebied van innovatie los te weken voor MBO leerlingen. Dit is een aandachtspunt voor de toekomst.

Voorts leert de praktijk dat bedrijven in beginsel wel bereid zijn om samen te werken, maar dat zodra ze intrinsiek gemotiveerd zijn (een acute vraag hebben of een duidelijk belang zien) er veel meer dynamiek op gang komt dan wanneer een onderwijsinstelling in de lead is. Met name publiek-private samenwerkingsverbanden waarin bedrijven het voortouw nemen laten zien hoe krachtig het bedrijfsleven kan optreden als er sprake is van commitment.

Het inrichten van één coördinatiepunt voor scholen en bedrijven is een manier om de nauwere samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven te faciliteren en verduurzamen. Op dit moment wordt gewerkt aan het inrichten van een *cloud-based* webtoepassing (digitaal platform) waarmee bedrijven en docenten samen op laagdrempelige wijze informatie kunnen krijgen en ervaringen en kennis kunnen uitwisselen.

PROFESSIONALISERING DOCENTEN

Inzet op docentenprofessionalisering is een tweede kernactiviteit van Toptechniek in Bedrijf in de regio Drechtsteden en Gorinchem en omgeving. Die inzet heeft langs een aantal lijnen gestalte gekregen:

- Didactische en technische **trainingen** voor docenten op basis van behoeften die bij docenten zijn geïnventariseerd;
- **Scholing langs de 9 arbeidsmarktrelevante thema's** die zoals eerder genoemd zijn geëxpliciteerd;
- **Bijeenkomsten** die in het teken staan van ontmoeten en kennis uitwisselen. Een voorbeeld hiervan is een brede bijeenkomst die is georganiseerd om de veranderingen in het beroepsonderwijs te bespreken en gezamenlijk na te denken over de invulling van keuzedelen in verschillende werkgroepen met VO en MBO docenten.
- **Docentenstages** waarbij docenten binnen bedrijven zicht wordt geboden op ontwikkelingen in de praktijk van het vakgebied
- De **cloud-based** toepassing die in ontwikkeling is gaat ook onderdeel uitmaken van het pakket aan instrumenten voor docenten. Nadat de website is gevuld zal aandacht uit (moeten) gaan naar redactie en onderhoud om de toepassing courant te houden.

Kortom, er is sprake van stevige programmatische inzet op docentenprofessionalisering met breed aanbod voor docenten, betrokkenheid van bedrijven en een duidelijke koppeling met macrodoelmatigheidsvraagstukken.

GEZAMENLIJKE TECHNIEKPROMOTIE

Regionale samenwerking op het gebied van techniekpromotie stond voor 2012 nog in de kinderschoenen en is gedurende de uitvoering van Toptechniek in Bedrijf op gang gekomen. Lopende initiatieven zijn bijeengebracht,

er is doelgroepenbeleid ontwikkeld voor bijvoorbeeld leerlingen met een allochtone achtergrond en hun ouders en meisjes. Beoogd eindresultaat is een regionaal techniekpromotieplan dat duurzaam belegd wordt. Er is in dit kader synchronisatie gezocht met het Masterplan. Voorbeelden van mooie resultaten die op dit onderwerp zijn geboekt zijn:

- Ouders van leerlingen met een niet-westerse achtergrond te gast in de Duurzaamheidsfabriek voor een programma 'Techniek op zoek naar Talent';
- Activiteiten voor meisjes in de regio Gorinchem (meidenprojecten, meisjeskantine, rolmodellen);
- Duizenden leerlingen PO en VMBO die hebben deelgenomen aan Techniek Dock in Dordrecht en Game On in Gorinchem.

De *cloud*-toepassing gaat in de toekomst ook een belangrijke rol spelen in gezamenlijke techniekpromotie en moet het voor alle betrokken partijen gemakkelijker maken om snel en effectief gebruik te kunnen maken van elkaars materialen en kennis.

BIJVANGST TOPTECHNIEK IN BEDRIJF

De belangrijkste opbrengsten voor de samenwerkende partijen in de regio – naast de concrete projecten en verhoogde instroom waar nu al sprake van is – zijn dat scholen in veel sterkere mate bereid zijn om samen te werken in een van oudsher lastige onderwijsregio die sterke verbondenheid aan denominaties kent, het op gang komen van dialoog tussen scholen en docenten, grotere betrokkenheid van bedrijven en structurelere aandacht voor promotie van techniekonderwijs.

TOEKOMSTPERSPECTIEF

Er is zonder meer een goede basis ontstaan voor toekomstbestendig techniekonderwijs in de regio. Scholen werken samen, het bedrijfsleven is nauw betrokken bij de inrichting van doorlopende leerlijnen en docenten worden op verschillende manieren geholpen om techniekonderwijs nog aansprekender en in lijn met de ontwikkelingen in de beroepspraktijk over te brengen. Tegelijkertijd komt het einde van Toptechniek in Bedrijf al vroeg in zicht, terwijl een aantal activiteiten en ontwikkelingen ofwel pas net gestart zijn, danwel voorzichtige eerste resultaten beginnen op te leveren. Het duurzaam verankeren van veranderingen in het onderwijs heeft tijd nodig, de netwerken die zijn ontstaan moeten gevoed en ondersteund blijven worden om ze stevig te kunnen laten wortelen. Drie jaar is daar in de praktijk te kort voor, zeker gezien de tijd en investering die gemoeid is met het bij aanlijnen van alle betrokken partijen en het inrichten van een goede, gedragen organisatie. In de regio zal worden voortgebouwd op de resultaten die in de afgelopen jaren zijn geboekt en ook naar andere financieringsmogelijkheden worden gekeken (zoals RIF), maar een verlenging van Toptechniek in Bedrijf zou een grote stimulans zijn om alle ingezette lijnen in de regio te doen landen en te beleggen.

BEST PRACTICE: DOCENTENPROFESSIONALISERING

In de Drechtsteden en Gorinchem is professionalisering breed opgepakt en met een duidelijke visie ingericht, o.a. langs 9 thema's met arbeidsmarktrelevantie die in alle onderdelen van Toptechniek in Bedrijf in de regio als leidraad dienen. Er hebben zich nu al 5 scholen ingeschreven op de eerste 2 trainingen die zijn ontwikkeld in dit kader.